

A gépkocsizó lövészászlóalj hadtápbiztosítása menetben

Bagdács Gyula őrnagy

A Magyar Néphadsereg kijelölt egységénél befejeződött a PSZH-k rendszerbe állítása. E minőségi fejlesztés kapcsán nagymértékben megnőtt a gépkocsizó lövészcsapatok tűzereje, terepjáró- és manőverező képessége. A PSZH, mint kollektív védőeszköz megbízható védelmet nyújt a személyi állomány részére a gyalogsági fegyverek tüzeivel szemben (géppisztoly, könnyű géppuska), valamint a harcjárművön belül nagyfokú a sugárvédettség, ezáltal sugár és vegyileg szennyezett terepen is megbízható az alegység személyi állományának védeltsége.

A PSZH egyben lehetővé teszi, hogy az alegységek harcukat a harcjárműből (-ről) vívják meg, ami már eleve feltételezi a tüzéreg hatékonyabb kihasználását, valamint az erők és eszközök irányonként történő hatásos alkalmazását.

A PSZH-k rendszerbe állításával hatásosabban lehet megvalósítani a különböző fegyvernemi alegységekkel való együttműködést, különösképpen a harckocsialegységekkel.

Az a tény, hogy a PSZH-k tömeges megjelenése az egységeknél befejeződött, nagymértékben nőtt a harckészültség és a harcképesség színvonala.

Természetesen a minőségileg új szervezetek kiszolgálása, tevékenységüknek hadtápbiztosítása megkövetelte, hogy az egység, alegység hadtápb vezető állománya, hadtápallegységei megteremtsék egy minőségileg magasabb hadtápbiztosítás feltételeit.

Anélkül, hogy kisebbitenénk a hagyományos szervezetben működő alegységeknél végzett hadtápbiztosítási feladatokat, jelen szervezeti formában az eddiginél alaposabb, összehangoltabb, előrelátó munkát kell végezni a hadtápb megszervezése során.

Az alegység hadtápb jelenlegi szervezeti formája, állománya és technikai felszereltsége csak feszes, összehangolt, lelkiismeretes munkával tudja biztosítani az alegység tevékenységének anyagi, technikai és egészségügyi biztosítását. Vagyis a harci technika a fegyverzet számának, az ellátási feladatok terjedelmének növekedése maga után vonja az egység hadtápb törzs, a zászlóaljparancsnok és törzse, valamint a hadtápallegység

parancsnokok magasabb felelősségét és a hadtápegységek beosztottai-
val szemben támasztott nagyobb követelményt.

A hadtápbiztosítási feladatok új követelményeknek megfelelő végrehajtása szükségszerűen vetette fel a gépkocsizó lövészászlóalj menete hadtápbiztosítási feladatainak új átgondolását és megvalósítását, szem előtt tartva azt a tényt, hogy a hadtápszolgálat technikai eszközeinek minőségi fejlesztése lassúbb ütemben valósul meg, mint a harci technikai eszközök rendszerbe állítása. Az alegység hadtáp személyi állományának stabil kialakítása sem problémamentes.

Jelen cikkemnek alapvető célja, hogy a gyakorlat oldaláról beszámoljak arról, hogy milyen módszerekkel, eszközökkel valósítjuk meg egy PSZH-val felszerelt gépkocsizó lövészászlóalj menetének hadtápbiztosítását a kiképzés során, és hogyan érvényesül a hadtápvezetés a gépkocsizó lövészászlóalj hadtápegységeinek irányításában és a hadtápegység parancsnokok vezetésében. Végezetül számot kívánok adni arról, hogy miként határozzuk meg a hadtápbiztosítást végző hadtápegység parancsnokok köteleit, feladatait, valamint jogkörét a gépkocsizó lövészászlóalj menetének hadtápbiztosításában. Természetesen a kialakult módszer, a feladatvégrehajtási modell csak egy változatát adja a feladat végrehajtásnak, nem tévesztve szem elől a Csapathadtáp Utasítás elveit és a központi elképzeléseket.

A gépkocsizó lövészászlóalj menetre történő felkészítésénél a felkészítést végző hadtáp szolgálatiág-vezetőknek ismerniük kell, hogy a gépkocsizó lövészászlóalj menetének célja mely meghatározott körlet, vagy terrepszakasz elfoglalása. A menetre való felkészítésnél követelmény, hogy az alegységek megőrizzék harcképességüket. E cél érdekében kell megtervezni és vezetni a hadtápbiztosítási feladatokat.

A hadtápbiztosítási feladatokat, a felkészítés körülményeit a békehelyőrségből történő menet megkezdése előtt az alábbiak jellemzik.

Rövid idő áll rendelkezésre. Ez azt jelenti, hogy a menet megkezdése előtt foganatosítani kell mindazokat a rendszabályokat, amelyeket a korábbi kiképzések során már gyakoroltattunk és a hadtápegység-parancsnokok is ismernek. A menet megszervezésekor azt kell feltételezni, hogy a menet megkezdésére a:

- veszélyeztetettségi időszakban vagy
- háború kezdetén, illetve a
- háború folyamán kerül sor.

Ezekben a helyzetekben a gépkocsizó lövészászlóaljnál az alábbi feladatokat hajtják végre:

- a megalakított és az alegység raktárakban tárolt készleteket felmálházzák,
- az élelmiszerkészletet az előkészített elosztók alapján kiosztják a személyi állománynak vagy felmálházzák az alegység (század) szállító járművére,
- az alegység raktárban tárolt egynapos hideg élelmet a harcjárművekbe kell málháztatni,
- egyéni egészségügyi csomagokat ki kell osztani az állománynak,

— a zászlóalj szintű anyagi készleteket felmálházatjuk az ellátó szakasz kijelölt gépkocsijaira.

Az anyagi készletek málházásának idején az egység hadtáp szolgálatiág-vezetői részéről külön ráhatást nem kell foganatosítani a zászlóalj hadtápalegységek felé, mert a menetre való felkészülés — amely tulajdonképpen felöleli az FHKSZ és THKSZ feladatainak végrehajtását — az előre elkészített tervek alapján történik és elegendő feladatot jelentenek a végrehajtóknak.

A helyzet ismeretében milyen feladatai vannak a PK HTPH-nek:

— intézkedést ad ki a ZPK részére, amelyben meghatározza mindazon rendszabályokat, amelyeket a menettel kapcsolatban foganatosítani kell,

— meghatározza a megerősítő hadtáptechnikai és anyagi eszközök mennyiségét és felhasználásuk módját,

— hajtóanyagból a menettávolságnak és az útviszonyoknak megfelelően meghatározza a fogyasztási normákat,

— egyértelművé teszi az egészségügyi biztosítás rendjét, a segélynyújtás mérvét, a sérültek, betegek szállításának, majd leadásának rendjét,

— intézkedik a hadtáp vezetettség biztosítására a menet végrehajtása során,

— meghatározza a feltöltés rendjét a menet alatti pihenők során, valamint a körletbe érkezés után.

A menetre történő készenlét ellenőrzése — melyet minden körülmények közt végre kell hajtani — az alábbiakat foglalja magában:

— a személyi állomány és technikai eszközök meglétének ellenőrzése,

— az anyag málházási rendjének mikénti végrehajtása, feltárt hibák esetén a hibák megszüntetésére intézkedések foganatosítása,

— az anyagi készletek lépcsőzöttsége végre van-e hajtva, az ellátó szakaszparancsnok ismeri-e, hogy milyen anyagi készletek kerültek elszállításra és azok hol helyezkednek el,

— teljes alegységre menően ellenőrizni kell a felszereltséget,

— felesleges anyagok leadása megtörtént-e, vagy előkészítették-e leadáshoz,

— a betegek, sérültek visszahagyásáról vagy az ESH-nek történt leadásról történt-e gondoskodás,

— végezetül az ellátó szakaszparancsnok és a ZSH PK beszámoltatása a feladat ismeretéről és a feladat végrehajtásának rendjéről.

A menetre történő felkészültség ellenőrzését általában az egység parancsnoka rendeli el, tehát a hadtáp ellenőrzés nem elszigetelten történik, hanem az egység törzsének ellenőrzésével összhangban. A PK HTPH minden esetben vonja be az ellenőrzési feladatok végrehajtásába azokat a hadtáp szolgálatiág-vezetőket, akiknek a legátfogóbb feladatuk van a felkészítés és végrehajtás időszakában. Ezek általában a következők:

— egészségügyi szolgálat vezető,

— üzemanyag szolgálat vezető,

— tervező-szervező tiszt.

A menet megkezdése előtt a személyi állomány élelemellátásánál követelményként támasztjuk a kalóriadús melegétellel való ellátást. Az ellátó alegység parancsnoknak intézkedést kell adni és ugyanakkor biztosítani kell az ivóvíz- vagy teaellátást.

A harc- és gépjárművek pihenők alatti utántöltésének és a körletekben a feltöltés végrehajtásának biztosítására a zászlóalj menetszlopába kell sorolni azokat a töltő eszközöket, amelyekkel a feladatok végrehajthatók. A megerősítés gépkocsizó lövészzászlóaljanként 1—2 darab töltőgépkocsi lehet.

A menet alatti anyagi biztosítás legfontosabb része a hajtóanyaggal való folyamatos ellátás. Eppen ezért a feltöltés hatékony megszervezése csak úgy érhető el, ha az alegységparancsnokkal, ellátó szakaszparancsnokkal pontosan értelmeztetjük a feltöltésből eredő feladatokat. A pontos, maradéktalan végrehajtás annál is inkább fontos, mivel a körletbe érkezés után megérkezik az előljáró, vagyis az egység PK HTPH intézkedése az anyagi készletek meghatározott szintjének visszaállítására vagy kiegészítő készletek képzésére.

A gépkocsizó lövészzászlóalj menetre való felkészítésének utolsó szakasza az, amikor a zászlóaljparancsnok kiadja menetintézkedését, aminek alapján a zászlóalj ellátó szakaszparancsnok most már részletre menően felkészíti az alegység hadtáp személyi állományát a menet alatti tevékenységre.

A zászlóalj ellátó szakaszparancsnok a gépkocsizó lövészzászlóalj menetre történő felkészítése során felelős:

- a szakasz személyi állományának minden irányú felkészítéséért,
- a hadtápalegység fegyverzetének, technikai eszközeinek és mozgó anyagi készleteinek meglétéért, azok helyes lépcsőzéséért,
- a zászlóalj hadtáp menetre történő felkészítéséért olyan követelménnyel, hogy az alegység bármikor kész legyen ellátási feladatok végzésére,
- a hadtápalegység személyi állományának, anyagi és technikai eszközeinek tömegpusztító fegyverek elleni védelméért.

Kötelességei:

- állandó helyzetismeret a zászlóaljról és saját hadtápalegységeiről,
- az egység PK HTPH intézkedése, valamint a zászlóalj parancsnok parancsa alapján a zászlóalj hadtápot telepítse és folyamatosan vonja előre,
- szervezze minden körülmények között az alegység hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmét, őrzését és védelmét,
- minden helyzetben legyen képes a zászlóalj alegységeinek ellátását biztosítani és az anyagok szétosztását, kiszállítását megszervezni és végrehajtani az ellátó szakasz eszközeivel,
- biztosítsa a személyi állomány pihentetéséhez szükséges anyagokat,
- esetlegesen szervezze meg a zászlóalj alegységeinek fürdetését, tisztaruha váltását.

A zászlóalj ellátó szakaszparancsnok kötelességeinek ilyen meghatá-

rozása túllép a menet hadtápbiztosításának keretén, de összességében tevékenységi rendjébe tartoznak a felsorolt feladatok.

Még a menetre történő felkészülés előtt alapvető feladata az ellátó szakasparancsnoknak, hogy begyakoroltassa az üzemanyag feltöltés különböző célszerű változatait. A folyamatos, készségig elsajátított fogások csak akkor sajátíthatók el, ha a gépkocsizó lövésszáslőalj ellátó üzemanyag tisztese, üzemanyagot szállító gépkocsivezetője az egység hadtáptöltőgépkocsi vezetőivel együtt kapja kiképzését és a különböző alegység gyakorlatokon önálló feladatként kell a gép- és harcjárművek üzemanyaggal történő feltöltését elvégezni. A kiképzés időszakában a zászlóalj üzemanyag tiszthelyetteseit megfelelő váltási rendszerben be kell vonni az egység üzemanyag szolgálatához gyakorlati munkavégzésre, ahol elsajátítják az üzemanyag ellátás alapvető szabályait.

A menet alatti ellátás, egészségügyi biztosítás, kisjavítások végzése a harc- és gépjárműveken csak akkor végezhető eredményesen, ha az ellátó szakasparancsnok (ZPK) és a PK HTPH közt folyamatos a kapcsolat.

Az ellátást irányító személy tevékenységi rendjének meghatározásakor ismernie kell a gépkocsizó lövésszáslőalj menetrendjének felépítését, menetvonalat, pihenők helyét és a feltöltésre kerülő anyag-mennyiséget. Az nyilvánvaló, hogy rövid pihenők alatt nincs mód az üzemanyag töltőgépkocsiból történő hajtóanyag utántöltésre. A rövid pihenők alatt az üzemanyag, kannákból történő feltöltését alkalmazzuk és egynél több rövid pihenő esetén a kiürült kannák feltöltésére intézkedünk vagy kannacserét hajtunk végre. A körletbe történő beérkezés után viszont minden esetben az egység hadtáptól biztosított töltőeszközöket használjuk a hajtóanyag feltöltés gyors végrehajtására.

Tapasztalatból ismert, hogy a menet hadtápbiztosításánál mindenkor a kiemelt feladatok sorába tartozik a hajtóanyaggal történő feltöltés, valamint téli időszakban a személyi állomány melegítő itallal való ellátása. Viszont a menet jellemzői és PSZH-k rendszerbe állításával jelentkező új tényezők tovább nehezítették a gépkocsizó lövésszáslőalj menet közbeni ellátásának és anyagi utántöltésének lehetőségeit, valamint ezzel párhuzamosan nehezebb lett az ellátás gyakorlati megvalósítása. A megnövekedett feladatoknak, a végrehajtás körülményeinek bonyolultabb jelentkezése mind az egység, mind a gépkocsizó lövésszáslőalj hadtáptörzstől alapos, aprólékos, átgondolt és minden szempontból összehangolt tervező, szervező, irányító tevékenységet kíván. A hadtápt vezető állományának felkészítése mellett nagy súlyt kell helyezni a hadtápt személyi állományának kiképzésére, hogy bonyolult helyzetekben önálló megoldásokat, új módszereket legyenek képesek alkalmazni az ellátási feladatok végzésében.

A fő területek, ahol elengedhetetlen a kiképzettség magas foka:

- üzemanyag ellátás végrehajtása,
- melegélelem biztosítása,
- sebesültek összegyűjtése és egészségügyi ellátása,
- a meghibásodott technikai eszközök javítása.

A ZPK menetintézkedése alapján a zászlóalj ellátó szakasparancsnok

felkészíti a zászlóaljhadtáp személyi állományát a menet alatti tevékenységre és magatartásra. A személyi állomány felkészítésével párhuzamosan történik a technikai eszközök felkészítése a várható igénybevételre, és besorolásuk a zászlóalj menetrendjébe.

Összességében a gépkocsizó lövész zászlóalj menetének hadtápbiztosítása egy komplex feladat, melynek eredményes teljesítése érdekében az egység és az alegység hadtápjainak együtt kell működni, a rendelkezésre álló anyagi és technikai eszközöket a legcélszerűbben és a megfelelő időben kell felhasználni, éppen ezért a gépkocsizó lövész zászlóalj menetrendjében a hadtápilegységeket úgy kell menetteltetni, hogy bármikor végre tudják hajtani az alegységek menet alatti, rövid megállások idején történő ellátását.